

Guvernul României
Hotărâre nr. 1268 din 08/12/2010
Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 11 din 05/01/2011

**privind aprobarea Programului de protecție și gestiune a monumentelor
istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO**

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 6 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 47/2000 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 564/2001,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. - (1) Se aprobă Programul de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO, prevăzut în anexa ce face parte integrantă din prezenta hotărâre.

(2) Programul prevăzut la alin. (1) este valabil pe o perioadă de 5 ani, începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

PRIM-MINISTRU
EMIL BOC

Contrasemnează:

Ministrul culturii și patrimoniului
național,
Kelemen Hunor
Ministrul administrației și internelor,
Constantin-Traian Igaș
Ministrul dezvoltării regionale
și turismului,
Elena Gabriela Udrea

București, 8 decembrie 2010.
Nr. 1.268.

ANEXĂ

PROGRAMUL DE PROTECȚIE ȘI GESTIUNE
pentru monumentele istorice înscrise în
Lista patrimoniului mondial UNESCO

Cuprins

Capitolul I - Obiective generale ale Programului de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO

Capitolul II - Descrierea și înțelegerea semnificației valorii universale a monumentelor istorice înscrise pe Lista patrimoniului mondial UNESCO

Capitolul III - Evaluarea măsurilor de protecție și gestiune a monumentelor înscrise pe Lista patrimoniului mondial UNESCO

Capitolul IV - Sistemul de management al monumentelor

Capitolul V - Monitorizarea Programului de protecție și gestiune a monumentelor înscrise pe Lista patrimoniului mondial UNESCO

CAPITOLUL I

Obiective generale ale Programului de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO

Art. 1. - Programul de protecție și gestiune reprezintă cadrul general pentru toate monumentele din România înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO, numite în continuare monumente, acesta urmând să fie adaptat la situația specifică fiecărui monument și detaliat pentru fiecare parte componentă a acestora.

Art. 2. - Obiectivele generale ale Programului de gestiune și protecție a monumentelor istorice sunt:

a) creșterea participării comunităților locale la păstrarea valorilor universale a monumentelor, prin implementarea planurilor anuale de gestiune și protecție, precum și a acțiunilor prevăzute de acestea la nivel local, național și internațional;

b) îmbunătățirea accesului publicului, precum și încurajarea populației și a comunităților, prin implicarea autorităților locale, în vederea conștientizării și înțelegerii importanței și valorii universale a monumentelor;

c) responsabilizarea autorităților cu atribuții în domeniu, prin implicarea autorităților județene și locale în administrarea, păstrarea, revitalizarea socială și economică a monumentelor prin promovarea și susținerea unor politici cu efecte durabile și adecvate în plan local.

CAPITOLUL II

Descrierea și înțelegerea semnificației valorii universale a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO

Art. 3. - Descrierea în vederea înțelegerii semnificației valorii universale a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO cuprinde următoarele elemente:

a) codul UNESCO și codul din Lista monumentelor istorice;

b) localizarea - informații legate de topografie și coordonatele geografice;

c) proprietarul/administratorul/titularul altor drepturi reale;

d) descrierea monumentelor;

e) inventarierea și documentarea tuturor componentelor monumentelor, la standarde internaționale, potrivit ghidului operațional UNESCO;

f) realizarea cadastrului, stabilirea și reactualizarea zonelor de protecție și a zonelor protejate;

g) argumentarea criteriilor pentru care monumentul respectiv a fost înscris în Lista patrimoniului mondial UNESCO și explicitarea semnificației valorii universale a monumentului;

h) informații culturale, arheologice, antropologice, etnografice, istorice, de istoria a artei, arhitecturale, tehnologice, științifice;

i) informații legate de mediu - climă, geologie, hidrologie, seismologie etc.;

j) elemente valoroase ale peisajului natural.

CAPITOLUL III

Evaluarea măsurilor de protecție și gestiune a

monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial
UNESCO

Art. 4. - Evaluarea măsurilor de protecție și gestiune a monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO se va realiza prin:

- a) evaluarea măsurilor administrative și de întreținere a monumentului prin acțiuni de pază, protecție, semnalizare;
- b) stabilirea zonei de protecție și/sau eventuala ei reactualizare și a unui regulament de urbanism, care va conține stabilirea condițiilor de intervenție asupra monumentelor;
- c) verificarea de către reprezentanții direcției județene de cultură și patrimoniu național și de coordonatorii pentru fiecare monument a legalității avizelor și autorizațiilor eliberate pentru orice fel de intervenții asupra acestor monumente;
- d) verificarea legalității intervențiilor asupra monumentului și a construcțiilor din zona de protecție a acestuia.

Art. 5. - Evaluarea stării de conservare a monumentelor și identificarea problemelor cu care acestea se confruntă se realizează prin:

- a) identificarea unor factori de risc care au afectat obiectivul în trecut;
- b) evaluarea stării de conservare a clădirilor, construcțiilor și a altor componente ale monumentului;
- c) descrierea calitativă și cantitativă a lucrărilor de restaurare, consolidare și reabilitare efectuate;
- d) evaluarea priorităților pe termen scurt și mediu;
- e) evaluarea acțiunii factorilor de risc natural¹ sau economic, social, dezvoltare urbanistică, intervenții inadecvate;
- f) analizarea modului de întreținere a monumentelor de către proprietari;
- g) existența unor disfuncții administrative și financiare;
- h) evaluarea stării de conservare a peisajului cultural.

Art. 6. - Evaluarea accesului publicului la monumentele înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO și a problemelor turismului cultural se va realiza prin:

- a) analizarea infrastructurii care permite accesul publicului la monumentele UNESCO - existența unei autostrăzi, a unui drum național, județean sau comunal;
- b) analiza existenței posibilităților de parcare, cazare, pază, precum și a altor facilități;
- c) existența muzeelor de sit, a punctelor de informare, a panourilor de semnalizare, precum și a traducerii informațiilor în limbi străine.

Art. 7. - Evaluarea vulnerabilităților existente pentru monumentele înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO se realizează prin:

- a) identificarea cauzelor vulnerabilităților;
- b) evaluarea riscurilor și impactului vulnerabilităților asupra monumentelor;
- c) identificarea factorilor naturali și umani care pot constitui cauze de vulnerabilitate și care amenință integritatea și autenticitatea monumentelor;
- d) crearea unui program pentru identificarea, diminuarea și eliminarea vulnerabilităților care să conțină prioritățile anuale de intervenție în scopul eliminării riscurilor naturale, umane etc.

¹ Legea nr. 575/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - secțiunea a V-a - Zone de risc natural identifică zone de risc natural. Riscurile luate în considerare pentru a defini ariile de risc natural sunt seismul, alunecările de teren, inundațiile.

CAPITOLUL IV

Sistemul de management al monumentelor

Art. 8. - (1) Gestionarea monumentelor se va realiza prin implementarea unui sistem de management care va avea drept obiectiv principal protecția monumentelor în integritatea și totalitatea lor, în concordanță cu legislația României și cu ghidul operațional UNESCO.

(2) Sistemul de management se va baza pe:

- a) adoptarea unui protocol încheiat între autoritățile publice locale, județene, centrale, comunitatea locală, cu precizarea responsabilităților fiecărei părți;
- b) adoptarea unui plan de acțiuni care să cuprindă acțiunile, instituțiile responsabile, obligațiile, termenele de realizare și fondurile alocate.

Art. 9. - (1) Pentru fiecare monument înscris în Lista patrimoniului mondial UNESCO va fi numit de către Ministerul Culturii și Patrimoniului Național un coordonator al monumentului, care va fi retribuit de către consiliul județean în a cărui rază teritorială face parte monumentul.

(2) Coordonatorul monumentului va monitoriza sistemul de management și modul de implementare a planului de acțiuni, asigurându-se că activitățile conexe vor fi monitorizate de către autoritățile locale și județene.

Art. 10. - (1) Pentru fiecare monument înscris în Lista patrimoniului mondial UNESCO va fi creat un Comitet de organizare UNESCO (COU), din care vor face parte:

- a) un reprezentant al Ministerului Culturii și Patrimoniului Național;
- b) un reprezentant al direcției județene de cultură și patrimoniu național;
- c) un reprezentant al consiliului județean;
- d) un reprezentant al structurii specializate din cadrul Poliției Române;
- e) un reprezentant al comunității locale;
- f) coordonatorul monumentului, numit de Consiliul județean.

(2) COU are următoarele atribuții principale:

- a) elaborarea unei strategii de întreținere a monumentelor și de prevenire a posibilor factori de amenințare a integrității acestora;
- b) elaborarea planului de protecție, a planului de conservare, a planului de întreținere, precum și a planului de reabilitare, promovare și punere în valoare a monumentului;
- c) raportarea periodică a stării de conservare a monumentelor, a problemelor generale sau specifice constatate în urma inspecțiilor de monitorizare;
- d) organizarea unor dezbateri publice prin care să se atragă atenția asupra importanței păstrării în bune condiții a monumentului și a măsurilor avute în vedere pentru îmbunătățirea stării lui de conservare, a promovării și a punerii sale în valoare.

Art. 11. - Planul de protecție cuprinde măsurile necesare pentru protejarea monumentelor:

- a) asigurarea pazei permanente a monumentelor de către Ministerul Administrației și Internelor, cu sprijinul autorităților județene și locale pe raza cărora se află monumentul;
- b) realizarea de inspecții de monitorizare periodice de către Comitetul de organizare UNESCO cu privire la lucrările de întreținere a monumentului de cel puțin două ori pe an;

c) monitorizarea îndeplinirii de către autoritățile locale a obligației de a semnaliza și sancționa, după caz, acele planuri, investiții, proiecte imobiliare care aduc atingere monumentelor și a zonelor de protecție.

Art. 12. - (1) Planul de conservare cuprinde măsurile necesare pentru asigurarea păstrării autenticității monumentului și a integrității resurselor culturale din zona de protecție a acestuia prin:

- a) realizarea de lucrări de întreținere;
- b) realizarea de lucrări de reparații, consolidare și restaurare totală sau parțială;
- c) realizarea de lucrări de protecție.

(2) Toate intervențiile asupra monumentelor vor fi făcute numai în condițiile existenței:

a) unei analize a condițiilor de realizare a intervenției, pe baza analizei proceselor de planificare și dezvoltare urbană și a oportunităților și a riscurilor în vederea garantării unei dezvoltări urbanistice echilibrate care să asigure integrarea, valorificarea și dezvoltarea durabilă;

b) unor studii istorice și urbanistice amănunțite, conținând examinarea întregului ansamblu al contextului spațial și a asigurării echilibrului dintre nou și vechi pe baza respectării autenticității și integrității structurilor și monumentelor istorice pornind de la o bună cunoaștere a istoriei locului.

Art. 13. - (1) Planul de întreținere cuprinde măsurile necesare pentru asigurarea integrității monumentelor și se elaborează de către specialiștii din COU, precum și alți specialiști, pe baza concluziilor inspecțiilor de monitorizare efectuate la aceste monumente.

(2) Planul de întreținere vizează:

- a) indicarea tuturor posibilelor surse de amenințare la adresa monumentelor;
- b) planificarea și programarea tuturor studiilor de cercetare și de fezabilitate necesare (planuri, proiecte, studii istorice), precum și a dezbaterilor publice², în scopul aducerii la cunoștința comunităților locale a acestor acțiuni;
- c) planificarea și programarea lucrărilor de conservare și restaurare ținând cont de implicațiile sociale și economice, de problemele legate de regimul juridic, numărul mare de vizitatori și de nevoia unui mai bun acces al publicului larg;
- d) stabilirea unui program minimal al lucrărilor de întreținere;
- e) aplicarea principiilor conservării integrate prin concilierea obiectivelor conservării monumentelor istorice cu cele ale politicii de urbanism;
- f) planificarea monitorizării lucrărilor de conservare - restaurare pentru fiecare obiectiv în parte, conform anexei B din Hotărârea Guvernului nr. 493/2004 pentru aprobarea Metodologiei privind monitorizarea monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial și a Metodologiei privind elaborarea și conținutul-cadru al planurilor de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial.

(3) Planul de întreținere va avea în vedere următorii factori:

- a) creșterea demografică;
- b) creșterea factorilor de poluare, de poluare fonică și atmosferică;
- c) dezvoltarea urbană;
- d) păstrarea autenticității materialelor și a tehnicilor de construcție;
- e) respectarea autenticității arhitecturii, a mesajului artistic și funcțional, a aspectului comemorativ, punându-se accentul în centrele istorice pe păstrarea întregului context istoric și a tratării centrului istoric în ansamblu;
- f) păstrarea resurselor culturale in situ, menținerea relației dintre sit și zona înconjurătoare prin planificare teritorială controlată și conservare integrată.

Art. 14. - (1) Planul de reabilitare, promovare și punere în valoare a monumentelor are în vedere integrarea acestora în mediul urban, prin implementarea unor programe de reabilitare, cu sprijinul autorităților locale și vizează:

a) elaborarea anuală a necesarului de fonduri pentru finanțarea lucrărilor de conservare, consolidare și restaurare a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO, prin Planul Național de Restaurare al Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, în acord cu prioritățile determinate de starea de conservare a acestora;

b) elaborarea anuală a necesarului de fonduri de la bugetele locale pentru finanțarea pazei și prevenirii acțiunilor ilegale, a lucrărilor de reparații și a celor de întreținere curentă, a lucrărilor necesare pentru punerea în valoare și a organizării de evenimente culturale și științifice despre monumentele înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO;

c) organizarea de acțiuni pentru încurajarea turismului național și internațional prin proiecte propuse de către COU și aprobate de către Ministerul Culturii și Patrimoniului Național sau realizate de alte ministere ori instituții interesate.

(2) Pentru realizarea planului de reabilitare, promovare și punere în valoare a monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO pot fi utilizate fonduri ce rezultă din:

a) încheierea de parteneriate public-privat, în condițiile legii, prin atragerea persoanelor juridice de drept privat în promovarea imaginii monumentelor din România înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO;

b) obținerea de venituri, potrivit legii (taxe de vizitare, taxe de timbru etc.);

c) finanțarea externă prin elaborarea unor programe europene și internaționale pentru punerea în valoare a monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO de către părțile interesate.

² Trebuie exploatată oportunitatea de înțelegere a valorii universale a monumentului din punctul de vedere al comunității locale, din punct de vedere social, educațional, social, estetic. Explicarea poate ajuta la înțelegerea mai bună a tot ceea ce se dorește să se obțină și să se îmbunătățească atunci când este vorba de conservarea monumentului.

CAPITOLUL V

Monitorizarea Programului de gestiune și protecție a monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO

Art. 15. - Analizarea progreselor realizate prin punerea în aplicare a Programului de gestiune și protecție a monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO se realizează pe baza unor indicatori de monitorizare.

Art. 16. - Pentru evaluarea stării de conservare se au în vedere următorii indicatori de monitorizare:

a) numărul de obiective care aparțin monumentului înscris în Lista patrimoniului mondial UNESCO, supuse riscurilor;

b) numărul și rezultatele inventarierii monumentelor istorice;

c) condițiile îndeplinite de conservare a monumentului înscris în Lista patrimoniului mondial UNESCO;

d) numărul și dimensiunea impactului activităților de planificare urbanistică și pentru controlul asupra dezvoltării urbanistice în zona de protecție a monumentului.

Art. 17. - Pentru evaluarea măsurilor de promovare și punerea în valoare a monumentelor se consideră următorii indicatori de monitorizare:

a) numărul de proiecte naționale - expoziții, materiale publicitare și alte produse culturale prin care se promovează monumentul înscris în Lista patrimoniului mondial UNESCO, realizate anual;

b) numărul de proiecte internaționale prin care este valorificată imaginea monumentul înscris în Lista patrimoniului mondial UNESCO;

c) numărul de proiecte naționale și internaționale puse în aplicare anual/multianual în legătură cu monumentul înscris în Lista patrimoniului mondial UNESCO;

d) numărul proiectelor aflate în derulare;

e) parteneriatele încheiate cu alte ministere în vederea stabilirii unor programe comune pentru integrarea acestor monumente în trasee culturale tematice naționale sau internaționale.

Art. 18. - Pentru evaluarea impactului turistic se au în vedere următorii indicatori de monitorizare:

a) numărul de vizitatori anual;

b) numărul muzeelor de sit;

c) numărul de evenimente organizate în monumentele înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO;

d) numărul vizitelor educaționale;

e) numărul de acțiuni și evenimente culturale care implică comunitatea locală.

Art. 19. - Anual se va realiza o evaluare cu privire la implementarea Programului de protecție și gestiune a monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO, care va sta la baza revizuirii sau modificării obiectivelor, după caz.